



Eva Jospin; Panorama, 2016

# ARTER'DE DOĞA ÜZERİNE DÜŞÜNCE YOLCULUĞU

\*\*\*

Arter'de 31 Mart'ta başlayan ve "Locus Solus" başlığını taşıyan karma sergi, doğanın bizim dışımızda var olan, gelişen ve yok olan şeylerin ve varlıkların bir kataloğundan ibaret olmadığını farkındalığı üzerine temelleniyor.

**G**ünlük koşuşturmanız içerisinde bir an durun ve büyük bir kentin haritasını zihninizde canlandırın. Örneğin, birbirinden ilginç semt isimleriyle bezenmiş İstanbul'u... Rivayete göre Fatih Sultan Mehmet'in topraklarını uzun yıllar barındırdığı için Topkapı ismi verilen mahalleyi, yüzyıllar önce inşa edilen deniz feneri nedeniyle Fenerbahçe adını alan burnu, Tevfik Fikret'in kuş yuvasını andıran evinden ismini alan Aşıyan'ı...

Bir de buraları henüz ayak basılmamış hâliyle hayal etmeye çalışın. Belki zihninizde bir imaj canlanacak ancak insanların izlerini silerken tarihi, kültürü ve yaşanmışlıkları da silmiş olacaksınız ve o yer, artık "o yer" olmaktan çıkacak...

Şimdi de tersinden düşünelim... Tarihi, kültürü, yaşanmışlıkları, üzerinde yeşerdiği doğadan çekip sıyırmak mümkün mü? Örneğin, Haliç semtindeki tarih ve kültür, büyük ölçüde bir doğa harikası olan "Altın Boynuz" ile şekillenmedi mi?

Bir başka deyişle; doğa ile kültür arasındaki birbirini karşılıklı olarak şekillendiren bağlantı, sürekli yeni gerçeklikler oluşturuyor. Her bir toprak parçası bugüne dek sayısız yaşanmışlığa tanıklık etmiş; onlarla şekillenmiş ve elbette tarih boyunca yaşanan öykülerin seyrini etkilemiş. Ve tabii hiçbir şey olduğu yerde durmayacak; gelecekte de bu dinamik ilişki yepyeni tablolar ortaya çıkaracak. Bütün bunları zihninizde canlandırmamız için ise elimizdeki en güçlü anahtar her zamanki gibi sanat olacak.

İşte, bugüne dek birbirinden ilginç sergilerle bizi kültürel ve felsefi yolculuklara çıkaran Arter'in yeni grup sergisi Locus Solus, bu tema etrafında geziniyor; doğa-kültür ilişkisi üzerine farklı bir bakış açısı geliştirmeye davet ediyor ziyaretçilerini... Küratörlüğünü Selen Ansen'in üstlendiği sergide hem Arter Koleksiyonu'ndan seçilen yapıtlar hem de bu sergi için hazırlanan büyük ölçekli üretimler yer alıyor.

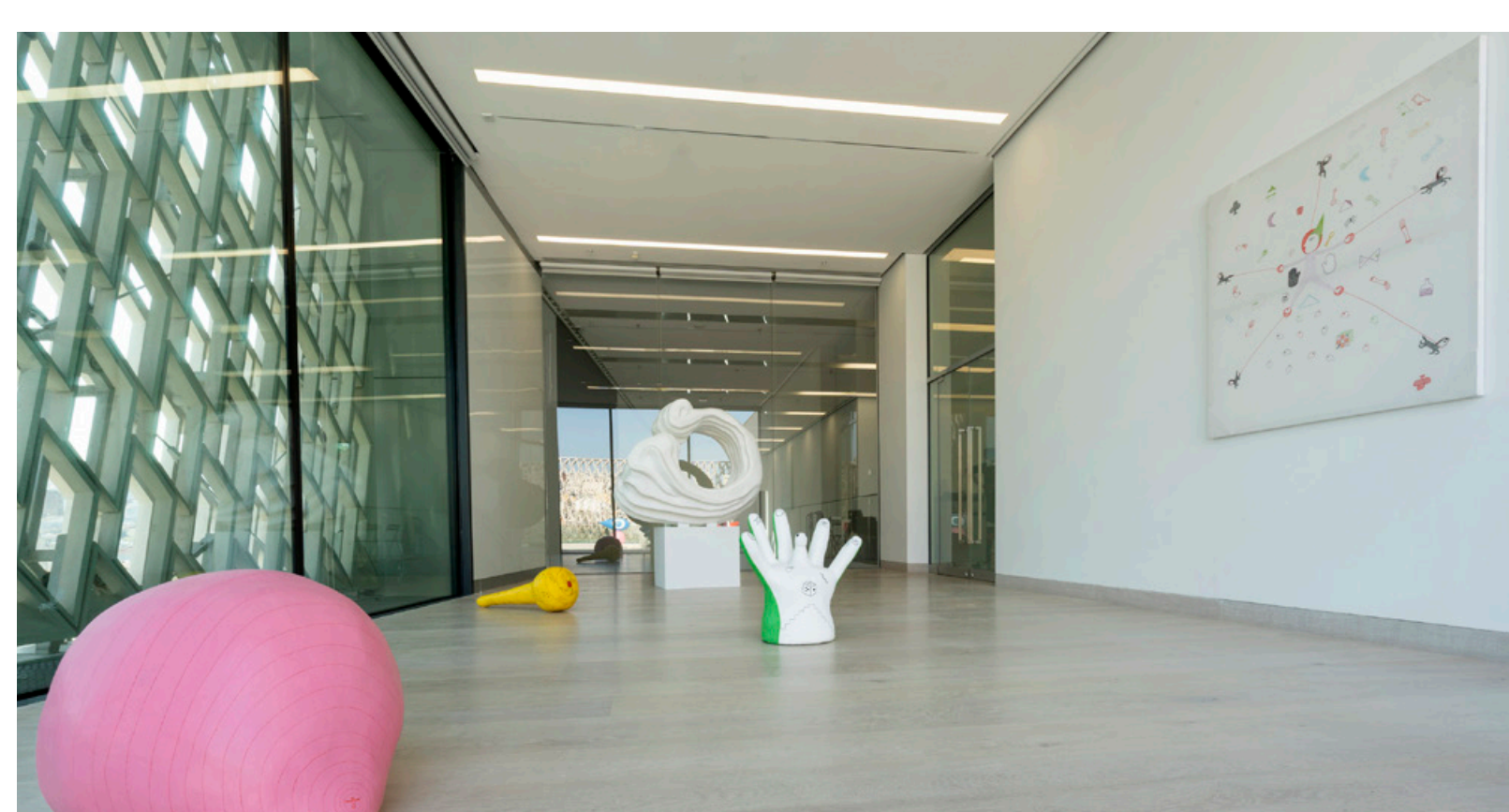


Mariana Vassileva; Su Birikintisi, 2011

## "Doğanın doğallığı" diye bir şey var mı?

Locus Solus, doğanın bizim dışımızda var olan, gelişen ve yok olan şeylerin ve varlıkların bir kataloğundan ibaret olmadığını farkındalığı ve doğanın doğallığının artık verili sayılamayacağı kanaati üzerine temelleniyor. Sergide "doğa", yerler ile insan ve insan-olmayan varlıklar arasındaki geniş bağlantılar ağı üzerine yeniden düşünme imkânı çıkıyor ziyaretçinin karşısına... Ortak anlatıların, ritüellerin, kolektif bilinçdışının ve bireysel deneyimlerin şekillendirdiği çok katmanlı bir inşa olan bu doğa fikri, aynı zamanda insani korkuları ve arzuları da yansıtıyor.

Latince "yalnız yer" veya "biricik yer" anlamlarına gelen serginin ismi ise Raymond Roussel'in aynı adlı romanından geliyor. Roussel, bu romanında okurlarını bir malikanenin bahçesindeki tuhaf icatlar ve muhteşem yapılar arasında gezintiye çıkarıyor. Locus Solus ismi, Roussel'in romanındaki teatral evrene atıfta bulunarak serginin mekânsal vurgusunu açığa çıkarırken, bir yandan da imgelerin ve sembollerin fiziki sınırların ötesine yolculuk edebildiği bir yere açılıyor.



Xuefeng Chen; Örigo, 2020-2021

## İngelemi özgürleştirmek...

Sergi maden, bitki, hayvan ve insan varoluşları arasındaki karşılıklı ilişkileri, bu varoluşların birbirlerine aidiyetlerini ve nüfuz etme biçimlerini tekrar düşünmeyi amaçlıyor. Her biri kendi başına bir dünya oluşturan yapıtlar bir araya gelerek, doğayı mitolojilerin, kolektif inanç ve ritüellerin, bireysel hikâye ve deneyimlerin, toplumsal korkuların ve arzuların beslediği ve biçimlendirdiği, kültürel ve tarihsel bir yapı olarak düşünmeyi öneren bir deneyim sunuyor. Doğa ile kültürün birbirini içeren ayrılmazlıklarını vurgulayan yapıtlar, tarih boyunca oluşturulmuş yerleşik kategorilerden kopmayı arzularken bir yandan da kökleri derinlere uzanan bu ikiliklere ışık tutuyor.

Sergideki her bir yapıt, doğal olan ile yapay olanın bir arada varlıklarını sürdürmekle yetinmeyip aynı zamanda iç içe geçip çarpıştıkları başlı başına bir dünya sunuyor. Buraya adım atan ziyaretçiler, yitik yerler, bilinçdışı manzaralar, yabancı topraklar, hayali mekânlar, buralar, oralar ve yok-yerler, mucizevi diyarlar, göksel, yerüstü ve yeraltı âlemler, kentlerde neredeyse hiç karşımıza çıkmayan yerler – dağlar, ormanlar, adalar, çöller, hattâ cennetler– arasında geziniyor.

Ziyaretçiler bu gerçek ya da hayali, fiziki ya da zihinsel alanlar arasında gezinirken, geçmiş yaşamların, miras alınmış pratiklerin, süregelen imgeler ve söylemlerin izlerini takip ettiklerini hissediyor. Varış noktası olmayan bu yolculuğun (şayet olacaksa) amacı ise imgelemi çağdaş toplumların doğrusal ve ilerlemeci gidişatına bağımlılıktan kurtarmak olarak tarif ediliyor. Birbirinden değerli sanatçıların yapıtları aracılığıyla olgular, kurgular ve duygular perspektifinden doğa üzerine derin düşüncelere dalmayı isterseniz, Arter'deki sergiyi kaçırmayın...

## SERGİDE YER ALAN SANATÇILAR

Murat Akagündüz, Jananne Al-Ani, Halil Altındere, Maddalena Ambrosio, Yüksel Arslan, Claus Böhmler, Xuefeng Chen, Tacita Dean, Osman Dinç, İnci Eviner, Thomas Geiger, Jytte Høy, Ahmet Doğu İpek, Eva Jospin, Ella Littwitz, Miklós Onucsán, Panamarenko, Sarkis, Yehudit Sasportas, Erinç Seymen, Bülent Şangar, Yaşam Şaşmazer, Cengiz Tekin, Endre Tót, Thu Van Tran, Mariana Vassileva, Werner Zellien.